

Рівненський державний гуманітарний університет
Історико-соціологічний факультет
Кафедра політичних наук

УДК 32.001.76
ББК 66.0
П 50

**ПОЛІТИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ: СВІТОВИЙ ТА
ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД.** Матеріали II міжвузівської
науково-практичної конференції молодих політологів.
24 листопада 2010 р. – Рівне: РДГУ, 2011. – 194 с.

ПОЛІТИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ: СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД

**Матеріали II міжвузівської науково-практичної
конференції молодих політологів**

24 листопада 2010 р.

Ухвалено до друку рішенням кафедри політичних наук РДГУ.
Протокол № 2 від 17 лютого 2011 р.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2011

Рівне – 2011

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

<i>Мельник Алла</i>	Політика пам'яті особистості	9
<i>Сайгафарова Елеонора</i>	Середній клас як основа стабільного розвитку сучасної України	11
<i>Малиновська Наталія</i>	Політика європейських держав щодо іммігрантів-мусульман	13
<i>Макарук Надія</i>	Агенти політичної соціалізації студентської молоді в Україні	16

СЕКЦІЯ 1. Теоретичні аспекти аналізу політичної модернізації

<i>Байрак Сергій</i>	Інститути громадянського суспільства і держава	19
<i>Гаврилюк Світлана</i>	Маніпулятивна складова політичної влади	21
<i>Кац Еліна</i>	Інформаційний простір і побудова громадянського суспільства	23
<i>Куницька Ганна, Троценко Валерій</i>	Проблема більшості та меншості в теорії демократії	26
<i>Мишляєв Тарас</i>	Членство в Євросоюзі як чинник трансформації національних політичних систем	28
<i>Мельник Ірина</i>	Сутність і різновиди політичного екстремізму	30
<i>Патлашинська Ірина</i>	Типологічні особливості миротворчої діяльності	33
<i>Венгринюк Лілія</i>	Статус нації як інституційованої форми та випадкове явище Роджерса Брюейкера	36

<i>Камзьол Валентина</i>	Інформаційне забезпечення діяльності громадських організацій	39
<i>Криворучко Наталія</i>	Тоталітаризм і XXI століття	42
<i>Герасимчук Іванна</i>	Роль партій у політичній модернізації суспільства	45
<i>Левчук Юрій</i>	Авторитарна і демократична моделі політичної модернізації	47
<i>Горбатюк Катерина</i>	Демократія і неопатримоніалізм у сучасних теоріях політичного розвитку	49
<i>Гривіцький Вадим</i>	Розвиток пеніцітарної системи в умовах модернізації	51
<i>Житнік Олена</i>	Основні технології формування іміджу політичного лідера	54
<i>Левіцький Андрій</i>	Сучасні інформаційні технології як чинник демократизації	56
<i>Осадчук Олена</i>	Політичний імідж як технологія	60
<i>Стельмах Валерій</i>	Механізми представницької демократії	62
СЕКЦІЯ 2. Політична модернізація: міжнародний та регіональний досвід		
<i>Бойківський Любомир</i>	Лібералізація газового ринку ЄС: виклик для Росії	65
<i>Генега Ірина</i>	Концептуальні засади зовнішньої політики Російської Федерації	68
<i>Коваленко Людмила</i>	Європейський союз: нормативно-правове забезпечення виборчого процесу	70
<i>Петрович Інна</i>	Електоральний аналіз сучасної політичної ситуації в країнах Латинської Америки	72

<i>Руденко Катерина</i>	Націоналістичні партії Великобританії	74
<i>Стукан Ірина</i>	Особливості інтеграції Хорватії до Європейського уроки для України	75
<i>Федорак Світлана</i>	Проблема невизнаних держав Кавказького регіону: зовнішньополітичний фактор	79
<i>Брень Сергій</i>	Загальна ситуація зі свободою слова в Республіці Білорусь	81
<i>Варжель Надія</i>	Студентський революційний рух у Росії кінця XIX - початку XX ст. як фактор політичної модернізації	83
<i>Климчук Тетяна</i>	Стратегія розширення НАТО за рахунок східних країн	84
<i>Конончук Оксана</i>	Реформи М.М. Сперанського і їх роль у модернізації політичної системи Російської імперії	86
<i>Кобець Сергій</i>	Відносини РФ та НАТО на сучасному етапі розвитку системи колективної безпеки	88
<i>Мельник Наталія</i>	Проблема взаємних територіальних претензій між Україною та Румунією	90
<i>Сотніков Ілля</i>	Врегулювання конфліктів та миротворчий процес	93
<i>Філіпцов Олексій</i>	Транскордонне співробітництво як чинник європейської інтеграції України	95
СЕКЦІЯ 3. Проблеми і перспективи політичної модернізації в Україні		
Підсекція 1		
<i>Українець Віктор</i>	Профілактика етнічного екстремізму в Україні	97

<i>Карпенюк Юлія</i>	Повноваження виконавчих органів місцевого самоврядування у сфері соціального захисту: вітчизняна специфіка	100
<i>Артемов Віталій</i>	Вплив зовнішньополітичних факторів на національні інтереси України	102
<i>Багнюк Олександр</i>	Перспективи України на сучасному етапі євроінтеграції	105
<i>Бразалук Любов</i>	Розвиток інституту президентства в Україні	107
<i>Вавуліч Олександр</i>	Проблеми базування Чорноморського флоту Російської федерації на території України	110
<i>Вусатий Борис</i>	Спортивна політика України в умовах глобалізації	112
<i>Васильєва Олександра</i>	Жіночий рух в Україні як необхідний елемент розвитку громадянського суспільства	115
<i>Галганець Сергій</i>	Вплив ЗМІ на формування електоральної поведінки громадян України	117
<i>Горбова Юлія</i>	Україна і Польща: моделі політичної модернізації	121
<i>Гольберт Юлія</i>	Діяльність молодіжних громадських націоналістичних організацій в Україні	123
<i>Градовий Павло</i>	Перший всеукраїнський референдум	125
<i>Григор'єва Юлія</i>	Особливості формування багатопартійної системи в Україні	127
<i>Дзерун Сергій</i>	Національна ідея як чинник політичної модернізації	129
<i>Карпюк Тарас</i>	Формування німецького етнодемографічного сегменту Волині 1800-1945 рр.	131

<i>Кондратюк Марія</i>	Політико-адміністративна модернізація політичної системи України	134	<i>Пшенична Олена</i>	Політична еліта як чинник демократизації в сучасній Україні	170
<i>Кравчук Інна</i>	Стратегія та напрямки розвитку екологічної політики України за роки незалежності	136	<i>Ралець Андрій</i>	Право на свободу слова і думки в сучасній Україні	173
<i>Красько Ольга</i>	Проблема реалізації прав людини в Україні	139	<i>Самчук Інна</i>	Правляча еліта в Україні: особливості формування та функціонування	175
<i>Кузьменко Віталій</i>	Інформаційна безпека України	141	<i>Сверба Людмила</i>	Громадська оцінка діяльності „помаранчевої” політичної еліти	177
<i>Ліннік Юрій</i>	Цензура і свобода слова в Україні: політичний аспект	144	<i>Сирота Дмитро</i>	Особливості оптимізації виборчого процесу на місцевих виборах 2010 р. в Україні	180
Підсекція 2					
<i>Штука Ірина</i>	Аспекти модернізації політичної системи України	147	<i>Тимошенко Віта</i>	Політичні технології в сучасній Україні	182
<i>Пікула Микола</i>	Місцеві вибори – 2010 в Рівному: погляд зі сторони	150	<i>Шимко Ольга</i>	Модернізація державного управління в контексті реформування політичної системи України	186
<i>Троян Віктор</i>	Національна ідентичність у вимірі сучасного українського суспільства	153	<i>Ярмолюк Оксана</i>	Проблеми молодіжної політики в сучасній Україні	189
<i>Янчарук Олег</i>	Проблеми політичної модернізації в Україні	155	<i>Шмигельська Ольга</i>	Особливості взаємодії державної влади і молоді в процесі демократизації українського суспільства	192
<i>Луцук Марія</i>	Особливості електоральної культури в сучасній Україні	158			
<i>Макарчук Наталія</i>	Вітчизняна специфіка формування іміджу політичного лідера	160			
<i>Мищук Ольга</i>	Вектори еволюції політичної культури сучасної України	163			
<i>Овдійчук Ірина</i>	Проблема демократичності виборчих технологій на президентських виборах 2010 р. в Україні	165			
<i>Ошурко Юлія</i>	Діяльність політичної опозиції як складова демократизації в сучасній Україні	168			

Овдійчук Ірина

*(студентка 4 курсу Рівненського державного гуманітарного університету спеціальності „Політологія”,
наук. керівник – к.політ.н. Хаврук І.А.)*

ПРОБЛЕМА ДЕМОКРАТИЧНОСТІ ВИБОРЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРАХ 2010 Р. В УКРАЇНІ

Сучасна Україна визначила свій політичний курс на розбудову демократичної правової держави, у якій є обов'язковим дотримання норм закону. Вибори – це іспит нашої політичної системи на демократію.

Вибори у сучасному демократичному суспільстві сприяють створенню політичної еліти, формують курс зовнішньої та внутрішньої політики держави згідно виборчих програм, що мають підтримку у громадян. Вирішити ці завдання може тільки правильно проведена виборча кампанія. Розробити стратегію «продажу» покликані виборчі технології.

Початок „технологізації” виборчих кампаній в Україні припадає на парламентські вибори 1998 р. Саме з цього часу починають працювати потужні виборчі штаби та активно застосовуватись різні політичні технології, проводяться масштабні соціологічні дослідження, широко залучаються політичні консультанти. Будь-яка виборча кампанія спрямована на завоювання, як кажуть, душ і сердець електорату (частини громадян, які мають право голосу), а ще конкретніше – його голосів. І весь спектр діяльності команд кандидатів (окремих осіб, партій, організацій, блоків) має за мету справити необхідний (вигідний для себе) вплив на психіку окремих індивідів (громадян) і соціальну психіку різних людських спільнот для здобуття їхніх голосів на виборах. Іншого шляху впливу просто не існує.

Виборчі технології – це усі методи організації виборчих кампаній кандидатів і партій, які спрямовані на досягнення успіху на виборах. Всі дії кандидата та його команди від моменту ухвалення рішення про участь у виборах до підрахунку голосів можна віднести до виборчих технологій. Ринок виборчих технологій з кожним роком дедалі більше і більше заповнюється як новими технологіями, так і відповідними фахівцями.

Виборчі технології у країнах СНД беруть свій початок з 1989 р. коли відбувалися вибори народних депутатів в колишній ньому СРСР.

Саме тоді з'явилися перші елементи, основи того, що ми називаємо виборчою кампанією.

Виборчі технології, які застосовуються у ході виборчої кампанії, незалежно від того, вважають їх спеціалісти чистими чи брудними, базуються на маніпуляції свідомістю виборця.

"Брудні" виборчі технології з'явилися мабуть одночасно з виникненням самого інституту виборів. Застосування "брудних" технологій можна знайти і у виборчій практиці розвинутих демократій, але найбільше вони поширені у молодих і нестабільних демократичних системах, які характеризуються наявністю певних авторитарних тенденцій та наслідками тоталітарного (автократичного) минулого. Україна не є виключенням в цьому ряду.

Будь-які технології, які використовуються в процесі передвиборчої кампанії повинні враховувати менталітет людей. Основна роль у впливі, що здійснюється на людину відіграють ЗМІ. Всі виборчі технології пропагандистського спрямування виходять із психологічних особливостей масової та індивідуальної аудиторії.

Проведення передвиборчих кампаній передбачає використання уже випробуваних раніше технологій. Чим гостріша конкурентна боротьба кандидатів, тим різноманітніший інструментарій форм впливу на свідомість виборця. протягом декількох електоральних циклів домінуючим і найбільш ефективним залишається негативний підхід до організації виборчих кампаній. Учасники виборів не стільки рекламують себе чи агітують за себе, скільки дискредитують опонентів, протиставляючи їм себе. Виборча кампанія будується на основі протиставлення себе своїм конкурентам.

Важливою складовою негативною виборчої кампанії є використання „агресивних” текстів у рекламно-агітаційній продукції та виборчій риторичі. Агресивні тексти краще впливають на український електорат, у той час, як нейтральна або позитивна риторика часто не приносить бажаного результату. Найбільш небезпечною залишається активне, і при цьому достатньо ефективно, використання регіональних суперечностей у виборчих цілях.

В умовах сучасних трансформаційних процесів, які супроводжуються змінами в політичній системі, неабиякого значення набуває формування іміджу політичного лідера. Імідж кандидата чи політичної партії є досить дієвим засобом впливу на виборців.

Під час виборів на посаду Президента імідж є особливо важливим, оскільки тут він є особистісним, індивідуальним і саме імідж кандидата лежить в основі того як його сприймуть виборці. Уявлення громадян, зазвичай, не формується саме по собі. Команда кандидата

задалегідь розробляє певний образ, який має бути притаманний для їх представника і працюють для реалізації задуманого. У виборців існують уявлення про певний імідж того чи іншого політика, хоча він, насправді, може абсолютно йому не відповідати.

Під час виборчої кампанії 2010 р. не всі кандидати змогли себе вдало представити за рахунок іміджу і основною помилкою було те, що представлений ними імідж, не відповідав тому, що очікувало населення від конкретного кандидата.

В Україні вже визріли об'єктивні умови для переходу від "брудних" технологій маніпулювання громадською думкою до "чистих" технологій комунікативного типу. У виборчо-технологічному комплексі поступово виходять адресні технології, спрямовані на безпосередню комунікацію з виборцями: проведення зустрічей, мітингів, кампаній „від дверей до дверей”.

За останні п'ять років українське суспільство зазнало суттєвих змін у бік подальшої демократизації та підвищення рівня політичної культури громадян. Українські виборці стали більш прагматичними і навчилися частково протидіяти спробам грубого маніпулювання, а виборчі процеси стали більш чесними і демократичними. Подібні трансформації змушують політичну еліту змінювати технології та методи ведення виборчих кампаній.

Вибори виграв той, хто має в своєму розпорядженні ресурси. Про виборчі ресурси українське законодавство говорить дуже мало. Регулюється процедура формування і використання виборчих фондів, порядок звітності. Також існує заборона використовувати адміністративний ресурс, яку дуже легко обходять ті, хто ним володіє. Кандидатам надається мінімальний доступ до ЗМІ. А весь інший простір – комерційний – поле для реалізації виборчих технологій «профінансованих» кандидатів.

З розвитком суспільства ми просунулися далеко вперед в напрямку демократизації, але разом з цим, паралельно, не стоять на місці і постійно прогресують виборчі технології. Саме вони, а точніше, їх застосування, значною мірою нівелюють будь-які гасла про демократичність виборчого процесу. Демократична система виборів передбачає явні і приховані механізми входження у владу та її утримання в ході повторних виборів. Тому, не завжди виборчі технології відповідають демократичному розвитку держави.

Ошурко Юлія

(студентка 3 курсу Рівненського державного гуманітарного університету спеціальності „Політологія”, наук. керівник – к.політ.н. Наумов А.С.)

ДІЯЛЬНІСТЬ ПОЛІТИЧНОЇ ОПОЗИЦІЇ ЯК СКЛАДОВА ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Вперше термін “опозиція” юридично було закріплено у Великій Британії. У 1937 р. Закон про Міністрів Корони встановив щорічну плату лідеру “офіційної опозиції Його Величності”. Згідно з цим документом, лідером офіційної опозиції стає лідер найбільшої за кількістю місць у Палаті громад опозиційної партії. Крім того, опозиційні партії створюють “тіньовий кабінет”. Лідерам обох партій (правлячої та опозиційної) держава платить більше, ніж решті парламентаріїв. Прем'єр-міністрові – за керівництво політикою держави, а лідеру опозиції – за пошуки альтернативних шляхів цієї політики. Лідер опозиції номінально затверджується главою держави, тобто королем або королевою Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії. Останнім часом в Україні піднімається питання щодо правового регулювання опозиції. Слід визнати, що така проблема дійсно існує. Серед експертів, юристів активно обговорюються аргументи як за законодавче визначення опозиції, так і проти. Причому, кількість останніх значно переважає кількість прихильників таких новел у вітчизняному законодавстві. Перед тим, як перейти до аналізу українських законодавчих актів про діяльність опозиційних утворень, звернемо увагу на досвід правового регулювання таких відносин у країнах розвинутих демократій.

У роботі опозиції впадають у вічі й низка інших системних вад. Боротьба з владою ведеться на політичному рівні. Однак мало що робиться для розкриття корупційних і некомпетентних схем роботи державної влади. На фінансових потоках держави змінилися контролери, але не зміст їхньої роботи. Опозиція передбачає системну альтернативу влади. Той факт, що опозиція не критикує корупцію на нижньому та середньому рівнях державного апарата, не критикує неефективних методів роботи влади, породжує запитання: а чи не хочуть деякі опозиціонери вмонтуватися в систему, борючись із верхівкою, але не торкаючись основ?

Якщо опозиція не стане зрозумілою обивателеві, якщо її дії матимуть емоційний, спонтанний характер, – то її нинішні лідери втратять будь-які шанси на повернення у велику політику. А плани

Наукове видання

**ПОЛІТИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ:
СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД**

**Матеріали II міжвузівської науково-практичної
конференції молодих політологів**

24 листопада 2010 р.

Підписано до друку 17.02.2011 р. Формат 60x84.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 10,95. Замовлення № 101/1. Наклад 300.

Редакційно-видавничий відділ
Рівненський державний гуманітарний університет
33028, м. Рівне, вул.С.Бандери,12

П 50 **ПОЛІТИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ: СВІТОВИЙ
ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД.** Матеріали
II міжвузівської науково-практичної конференції
молодих політологів. 24 листопада 2010 р. – Рівне:
РДГУ, 2011. – 194 с.

УДК 32.001.76
ББК 66.0

© Рівненський державний гуманітарний
університет, 2011